

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 12:00 uur d.d. 1 februari – 12:00 uur d.d. 2 februari

5.1.2e

Directie Communicatie

Vragen? Mail naar

5.1.2e

@minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
Nederlanders overleden aan COVID-19 Nederlanders ziek door Covid-19 MKB'ers met fysieke en mentale klachten	Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders Experts met zorgen over versoepelingen FNV	Algemeen publiek Politici

Samenvatting

- Uit verschillende mediaberichten blijkt dat verschillende experts bezorgd zijn over de versoepelingen die voorliggen, want is het gevaar van de Britse variant al wel geweken? De kritiek spitst zich voornamelijk op de avondklok, waarvan het immers nog te vroeg is om een effect te meten. NRC spreekt van een 'riskante strategie'.
- 'OH OH HUGO – Coronaminister onder vuur om 'gegochel met prik cijfers' kopt De Telegraaf op de voorpagina. Volgens de krant zorgt de nieuwe rekenmethode voor 'meer argwaan jegens de cijfers en jegens minister De Jonge'. De nieuwe rekenmethode schiet een groot deel van de oppositie 'in het verkeerde keelgat', zo stelt ANP. Volgens AD zou 'het gebakkelei over de priktellingen' minister De Jonge op 'flinke kritiek van de oppositie' komen te staan. Volgens de krant is de vaccinatiestrategie voor veel partijen al een doorn in het oog. Ook de Volkskrant stelt dat de nieuwe schatting moeilijk los te zien is van de onvrede over het vaccinatiebeleid. Al met al is de irritatie groot over de opstelling van minister De Jonge, zo concludeert politiek verslaggever Joost Vullings (EenVandaag). Volgens hem zal De Jonge de twee 'zware debatten' deze week wel overleven, "...maar hij moet toch echt aan de Kamer laten zien dat hij met ze wil meewerken."
- Een pleidooi van vier intensivisten voor een open gesprek over het versoepelen van de maatregelen (gisteren in [NRC](#)) leidt in de media en op sociale media tot discussie. Een van de intensivisten, Hugo Touw, is gisteren te gast bij talkshow Op1 en te horen bij NPO Radio 1. Volgens NRC zijn sommigen, waaronder artsen, opgelucht dat 'mensen uit de zorg' dit durven te zeggen. Anderen zouden boos zijn, want als de maatregelen worden versoepeld voordat iedereen is gevaccineerd, moeten een paar miljoen 65-plussers en chronische patiënten zelf maar zorgen dat ze niet besmet raken. Want als ze besmet raken en heel ziek worden, worden ze volgens deze redenering niet per se gered.
- FNV zegt dat de aanbesteding van ruim 200 miljoen euro die VWS in totaal heeft gedaan voor de inzet van callcenters voor het bron- en contactonderzoek en het inplannen van coronatesten en vaccinaties, zorgt voor onderbetaling van duizenden medewerkers (ten opzichte van hun GGD-collega's). FNV wil dat minister De Jonge verantwoordelijkheid neemt om dit verschil weg te nemen. Ook PvdA-Kamerlid Gijs van Dijk en GroenLinks-Kamerlid Paul Smeulders zijn kritisch. De VVD vindt dit echter iets tussen werkgever en werknemer. "Hier mengen we ons niet in," laat een woordvoerder weten.
- OMT-leden Cees Hertogh en Marc Bonten stellen dat het lekken van een OMT-advies aan het kabinet de werkwijze van het OMT ondermijnt. Het lekken zou niet goed zijn voor het gezag van het OMT en zou het draagvlak voor de coronamaatregelen aantasten. Het onderwerp wordt gisteravond ook bediscussieerd in talkshow M.
- In NRC laten verschillende experts zich kritisch uit over de crisiscommunicatie. Zij vinden dat de overheid nu aan het 'micromanagen' is; er zijn voorschriften voor talloze situaties. De experts stellen: "Houd het kort. En gebruik beeld."
- Volgens NOS duiken er op sociale media berichten op dat er bij instellingen vaccins over zijn, of zelfs zijn weggegooid. In reactie laat het RIVM weten dat weggooien nadrukkelijk niet de bedoeling is. "Dat staat de richtlijn echt niet toe. Wij roepen artsen op om het gezond verstand te gebruiken en alles op te prikken." Mochten er toch vaccins overblijven, dan moeten de instellingen "direct bellen", zegt het RIVM. Dan worden ze opgehaald en herverdeeld.
- Ondernemersorganisaties ON en INK ontvangen talloze mails en telefoontjes van ondernemers die kampen met fysieke en mentale klachten. Vanaf vandaag er een speciale hulplijn actief voor het MKB.

Karakterisering

- Media schrijven uitvoerig over de aanpassingen in de maatregelen die naar alle verwachting vanavond zullen worden aangekondigd in de persconferentie.

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)
Slachtoffers

- Bijwerkingscentrum Lareb** meldt dat er een kwetsbare 90-plusser met onderliggende gezondheidsproblemen (hartfalen) is overleden na een prik met het BioNTech/Pfizer-vaccin. De exacte doodsoorzaak is nog niet bekend.

Identiteiten

- Twee medewerkers van de zwaarbeveiligde EBI (Extra Beveiligde Inrichting) in Vught zijn positief getest op het virus.

Informatiebehoefte
Welke informatie vragen leven er bij getroffen?

- Via de social kanalen van VWS komen vragen binnen over de verschillende vaccins en de inkoop daarvan.

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- **Bijwerkingencentrum Lareb** meldt dat Nederlanders die gevaccineerd zijn, mee kunnen doen aan een onderzoek naar bijwerkingen.
- Het **ECDC** heeft een virtuele landkaart opgesteld, waarop voortaan te zien is hoe Europese landen vorderen met het vaccineren. Met 1,5% van de Nederlanders die de eerste prik heeft gehad, loopt Nederland volgens de kaart momenteel nog steeds achter op andere landen.
- De Engelse **NHS** laat weten dat vrijwel alle bewoners van de verpleeghuizen in Engeland zijn gevaccineerd. Bij ruim 10.000 Engelse verpleeghuizen met oudere bewoners is nu een eerste prik aangeboden.
- Het **Verenigd Koninkrijk** gaat ongeveer 80.000 mensen van deur tot deur testen op het coronavirus. De regering wil zo voorkomen dat er een grote uitbraak van de Zuid-Afrikaanse variant komt in het land.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuigelijke waarnemingen)?

- De **Nederlandse Chiropractoren Associatie (NCA)** stelt dat zij dagelijks huilende patiënten aan de telefoon krijgt omdat ze van niet geholpen worden van minister Van Ark. Zo schrijft de NCA in een brief aan de minister/VWS.
- Ondernemersorganisaties **Ondernemend Nederland (ON)** en het **Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf (INK)** ontvangen talloze mails en telefoontjes van ondernemers die kampen met fysieke en mentale klachten. De hulplijn 088-9990000 voor het MKB, die vanaf vandaag actief is, moet hen helpen om in ieder geval hun hart te luchten. Als er psychische problemen zijn wordt doorverwezen naar de huisarts of de zelfmoordpreventielijn 113.
- Volgens NOS duiken er op sociale media berichten op dat er bij instellingen **vaccins over zijn, of zelfs zijn weggegooid**. Dat zou komen doordat er bij verpleeghuizen en instellingen voor gehandicaptenzorg soms op de dag van inenting toch minder vaccins nodig zijn, bijvoorbeeld omdat voor sommige bewoners nog geen toestemming is gegeven of omdat er een aantal bewoners in quarantaine zit. Ook gingen veel instellingen er bij het bestellen van uit dat er vijf doses uit een ampul konden worden gehaald, later bleken dat er zes te zijn. Het RIVM laat de NOS weten dat het adviseert om hier zo 'praktisch mogelijk' mee om te gaan. "Vaccineer dan bijvoorbeeld ook medewerkers die eigenlijk nog niet aan de beurt zijn." Vervolgens schrijft NOS over Kees Nobel, wiens in een verpleeghuis in Rotterdam zit. "Toen ik hoorde dat daar vaccins over waren heb ik me meteen gemeld", vertelt hij. "Maar als mantelzorgster kon ik geen vaccin krijgen. Alleen bewoners, medewerkers en vrijwilligers." De locatiemanager wees Nobel erop dat de regels het nu eenmaal niet toelieten. "Ze zouden het administratief niet kunnen verwerken en ik zou geen bewijs van vaccinatie krijgen" vertelt hij. "Toen ik van de vestigingsmanager hoorde dat er niets anders opzat dan het vaccin dat over was weg te gooien werd ik woedend." Hij zette zijn verhaal op Facebook en al snel werd zijn verhaal verder gedeeld. Ook een bericht van Wanda Glebbeek is veel gedeeld. Het zou volgens haar gaan om tientallen doses vaccin die zijn weggegooid. Ze wil niet zeggen om welke instelling het gaat, dus de NOS heeft het bericht niet kunnen verifiëren. Volgens woordvoerder Carla Boeren van Humanitas, de stichting waar het verpleeghuis van Nobels broer onder valt, ligt het wat ingewikkelder. "Omdat we meer vaccins uit de flesjes konden halen dan vooraf gedacht konden we meer mensen vaccineren dan alleen de bewoners", legt ze uit. "Daarvoor hebben we een wachtlijst gemaakt. Volgens de richtlijn van het RIVM mogen daar alleen mensen op staan die verbonden zijn aan onze organisatie." Op de lijst kwamen zorgmedewerkers, huishoudelijke ondersteuning, thuiszorgmedewerkers en vrijwilligers te staan. "Mantelzorgers komen volgens deze richtlijn helaas niet in aanmerking." Dinsdag 26 januari kreeg het verpleeghuis de vaccins binnen en binnen vier dagen waren alle bewoners en iedereen op de wachtlijst gevaccineerd. "Wat overbleef was daarna niet meer houdbaar." RIVM zegt in een reactie dat als instellingen een hele wachtlijst kunnen inenten, ze gewoonweg teveel vaccin hebben besteld. "Maar als je het eenmaal in huis hebt, mogen ook mantelzorgers gevaccineerd worden. Alles om te voorkomen dat je vaccins moet weggooien. Zolang al het zorgpersoneel maar eerst aan de beurt komt." Volgens de Twentse zorggroep Carintreggeland ontkomen vooral instellingen met meerdere locaties er niet aan om meer te bestellen dan nodig is, omdat de vaccins per zes in een ampul zitten. Volgens **GGD GHOR** komt op de GGD-locaties 'vrijwel iedereen die een afspraak heeft, komt opdagen'. "Slechts 0,25 procent van alle afspraken komt te vervallen." Gemiddeld zijn er zo'n vijf vaccins per locatie over aan het einde van de dag. Die worden toegediend aan de mensen die de prikken zetten. Alleen vanuit GGD Amsterdam zijn verhalen bekend van gaten in het vaccinatie-rooster die moesten worden opgevuld. Hoewel het RIVM er rekening mee houdt dat 5% verloren gaat (minder dan de gangbare norm bij vaccineren) laat het instituut weten dat weggooien nadrukkelijk niet de bedoeling is. "Dat staat de richtlijn echt niet toe. Wij roepen artsen op om het gezond verstand te gebruiken en alles op te prikken." Mochten er toch vaccins overblijven, dan moeten de instellingen "direct bellen", zegt het RIVM. Dan worden ze opgehaald en herverdeeld.

Welke geruchten worden genoemd?

Verwachtingen persconferentie

- Media schrijven uitvoerig over de aanpassingen in de maatregelen die naar alle verwachting vanavond zullen worden aangekondigd in de persconferentie. Volgens **AD** 'neemt het kabinet vandaag wat gas terug'. Volgens de krant moet de 'afdrank vanavond een fijne zijn'. Minister De Jonge zou echter niet van 'versoepelingen' willen spreken omdat het nog helemaal niet 'goed' gaat. Volgens **AD** 'bezweren' betrokken dat de versoepelingen niet zijn ingegeven door de naderende verkiezingen. Betrokkenen waarschuwen de redactie van **RTL Nieuws** dat het kabinet nog moet vergaderen over de exacte einddatum van de lockdown; waarschijnlijk worden de plannen voor de einddatum opnieuw bijgesteld. Over de avondklok is volgens ingewijden nog geen besluit genomen, die valt naar verwachting pas eind van de week. Waarschijnlijk wordt deze maatregel niet verlengd als de besmettingscijfers blijven dalen. Ministers en burgemeesters

zouden zich grote zorgen maken dat 'de rek eruit is'. Volgens RTL-duider Fons Lambie zou de politieke wens om 'toch iets te doen' groter zijn dan de onzekerheid en de risico's die we mogelijk lopen. Volgens ANP is de verwachting dat het kabinet 'de teugels niet echt zal loslaten'. Tegenover ANP benadrukken betrokkenen dat 'van alles tot het laatste moment kan veranderen'. De Telegraaf spreekt van 'enkele lichtpuntjes'; afhaken bij winkels, het openen van basisscholen en de kinderdagverblijven en zicht op een einde aan de avondklok. Een ingewijde vertelt de krant dat het effect van deze maatregel nog onduidelijk is. Volgens de Telegraaf is de onzekerheid groot vanwege de opmars van de Britse variant. Volgens Trouw is het kabinet 'te huiverig' voor verdergaande versoepelingen dan het wegnemen van de avondklok. De schrijft dat er ook nog veel onduidelijk is; hoe gaan theaters dadelijk open bijvoorbeeld? En wanneer openen we de middelbare scholen?

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Wat doen of laten getroffenen en betrokkenen?

- Inwoners van Den Haag sturen massaal kaartjes, bloemen en taarten naar Het Karmijn, een centrum voor mensen met een verstandelijke beperking. Eind januari werden daar de ramen van de dagbesteding er uitgeslagen tijdens rellen.

Betekenisgeving

Welke oproepen worden gedaan?

- De Nederlandse Chiropractoren Associatie (NCA) en de Belangenvereniging Patiënten Chiropractie roepen minister Van Ark/VWS in een brief (opnieuw) op om een oplossing te zoeken voor de patiënten die op dit moment geen behandeling kunnen krijgen van een chiropractor. Beide organisaties zijn met name teleurgesteld over het uitblijven van concrete gevolgen van een motie die vorige maand in de Tweede Kamer is aangenomen.

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- Een pleidooi van vier intensivisten voor een open gesprek over het versoepelen van de maatregelen (gisteren gepubliceerd door [NRC](#)) leidt in de media en op sociale media tot discussie. Een van de intensivisten, Hugo Touw, is gisteren te gast bij talkshow Op1 en te horen bij NPO Radio 1. [NRC](#) en [FD](#) wijden er vanochtend een artikel aan. NRC stelt dat sommigen, onder andere artsen, opgelucht zijn dat 'mensen uit de zorg' dit durven te zeggen. Anderen zouden boos zijn. Als de maatregelen worden versoepeld voordat iedereen is gevaccineerd, zeggen zij, moeten een paar miljoen 65-plussers en chronische patiënten zelf maar zorgen dat ze niet besmet raken. Want als ze besmet raken en heel ziek worden, worden ze volgens deze redenering niet per se gered. Harry Koene, internist in het St. Antonius Ziekenhuis in de regio Utrecht, twittert: "Kunnen de intensivisten ook uitleggen wat de huisarts met al die patiënten moet doen? Gewoon thuis laten overlijden?" Huisartsen en andere artsen zouden dan moeten selecteren wie van de coronapatiënten nog baat kan hebben bij een ziekenhuisopname. Dat gebeurt nu al, maar zou nog selectiever kunnen. NRC haalt de opmerking van columniste Marianne Zwagerman van de zomer aan, waarin zij stelde dat je niet de hele samenleving kunt stilleggen om ongezonde en heel oude mensen ('dor hout' noemde zij hen) wat langer in leven te houden. Dat gevoel werd niet breed gedeeld toen. Keuzes maken bij ic-opnames is zeer gevoelig, maar gebeurt in feite al, zegt Martine de Vries, Hoogleraar normatieve aspecten van de geneeskunde in Leiden tegen het FD. "Het interessante van een bredere blik is dat medisch-ethische vraagstukken dan niet meer medisch-ethisch zijn, maar gewoon ethisch." De discussie wordt er daarmee niet bepaald eenvoudiger op, onderkent de kinderarts. "Het is op zichzelf wel begrijpelijk dat we heel beperkt gericht zijn geweest op acute medische zorg. Dat is meetbaar, grijpbaar, en de dokter heeft van oudsher veel overwicht. Het is veel moeilijker om dat te wegen tegen psychische schade bij kinderen en jongeren, of economische aspecten. Maar ik ben ervan overtuigd dat we het beter kunnen kwantificeren dan nu het geval is." Toch pleitte ook NVIC-voorzitter Diederik Gommers in een podcast van Radio 1 voor een breed debat. "Laat mensen zien dat je met elkaar spreekt en dat je probeert consensus te bereiken. Mensen missen de achtergrond waarom we doen wat we doen. Als je het aandacht geeft, krijg je veel meer bijval." Epidemioloog Amrish Baidjoe, Red Teamlid, juicht een bredere discussie toe. "Maar dan moeten we wel een duidelijk doel stellen, en vervolgens genuanceerd de consequenties van dat beleid bespreken. Alles is nu een tegenstelling geworden — en dat helpt niet."
- FNV zegt dat de aanbesteding van ruim 200 miljoen euro die VWS in totaal heeft gedaan voor de inzet van callcenters voor het bron- en contactonderzoek en het inplannen van coronatesten en vaccinaties, zorgen voor onderbetaling van duizenden medewerkers. De ruim 6.000 callcentermedewerkers die voornamelijk via het bedrijf Teleperformance worden ingezet, zouden zo 7400 euro per jaar mislopen qua loon ten opzichte van hun collega's bij de GGD. Bovendien bouwen deze medewerkers geen pensioen op. De bond wil dat minister De Jonge van VWS verantwoordelijkheid neemt om dit verschil weg te nemen. Ook PvdA-Kamerlid Gijs van Dijk en GroenLinks-Kamerlid Paul Smeulders zijn kritisch. De VVD vindt dit echter iets tussen werkgever en werknemer. "Hier mengen we ons niet in."
- De EU maakt zich zorgen of de bestelde vaccins van Johnson & Johnson wel op tijd zullen komen, nadat het vaccin zal worden goedgekeurd.
- De Duitse bondskanselier Merkel is er na een coronatop in Berlijn van overtuigd dat uiterlijk na de zomer iedere volwassen Duitser een aanbod voor een vaccin heeft gekregen. Merkel verdedigde de 'langzamere' aanpak in de Europese Unie in vergelijking met bijvoorbeeld Groot-Brittannië en wees op de noodzaak dat de bevolking de vaccins vertrouwt.
- Via de social kanalen van VWS komt kritiek binnen op de Nederlandse vaccinatiestrategie; het vaccineren gaat niet snel genoeg en de GGD zou het niet alleen aankunnen.

Commentaar nieuwe rekenmethode

- 'OH OH HUGO – Coronaminister onder vuur om 'gegoochel met prik cijfers' kopt **De Telegraaf** op de voorpagina. De krant schrijft dat het 'chaos troef' is rond de vaccinatiecampagne; volgens de krant zorgt de nieuwe rekenmethode voor 'meer argwaan jegens de cijfers en jegens minister De Jonge'. 'Kritiek op nieuwe rekenmethode van ministerie', kopt **de Volkskrant**. Volgens de krant is de nieuwe schatting moeilijk los te zien van de onvrede over het Nederlandse vaccinatiebeleid. Volgens **ANP** schiet de nieuwe rekenmethode een groot deel van de oppositie 'in het verkeerde keelgat' (zie reacties achter de volgende bullet). Volgens AD kwam 'het gebakkelei over de priktellingen' minister De Jonge op 'flinke kritiek van de oppositie' te staan. Volgens de krant is de vaccinatiestrategie voor veel partijen al een doorn in het oog. Volgens **politiek verslaggever Joost Vullings (EenVandaag)** is er heel veel twijfel in de Kamer over het plan van Klaver om een regeringsfunctionaris op het vaccineren te zetten, maar wordt het signaal dat Klaver hiermee afgeeft wel breed gedeeld. Volgens Vullings vinden veel politici (uit oppositie en coalitie) dat minister De Jonge slecht naar adviezen luistert en geen hulp wil accepteren. Dat zou velen in Den Haag 'dwars zitten'. "... ze vinden ook dat hij gewoon heel slecht is in het toegeven van fouten. Dat hij vaak maar blijft herhalen waarom zijn beleid wel deugt. En de bekende klacht is natuurlijk dat hij vaak met optimisme verwachtingen wekt die niet uitkomen. En als je dat allemaal bij elkaar optelt zie je toch dat de irritatie groot is over de opstelling van minister Hugo de Jonge." Volgens Vullings zal De Jonge de twee 'zware debatten' deze week wel overleven, "...maar hij moet toch echt aan de Kamer laten zien dat hij met ze wil meewerken". Volgens De Telegraaf is minister De Jonge zich van geen kwaad bewust.
 - **GroenLinks-lijsttrekker Jesse Klaver** twittert: "Als het niet goed gaat, probeer dan niet de beeldvorming bij te stellen of het rekenmodel aan te passen, maar kom met echte oplossingen." Daarbij pleit hij opnieuw voor een speciale regeringscommissaris voor de vaccinatiestrategie. "Aan dit paniekoetbal moet een einde komen." Tegenover EenVandaag zegt Klaver dat hij denkt dat minister de Jonge en het kabinet – dus ook Mark Rutte – niet in control zijn. "Wat ik heel erg zorgelijk vind is dat het kabinet vooral probeert de beeldvorming bij te stellen. Dus dat het Ministerie van VWS zegt: kijk eens! Magische wijze hebben we toch meer vaccinaties gezet. Terwijl het probleem dieper ligt. Het zit in de wijze waarop de hele vaccinatie strategie in elkaar zit. En die moet je durven aanpakken." Ook andere leden van de linkse oppositie zijn verontwaardigd. **GroenLinks-Kamerlid Suzanne Kröger** twittert: "...Zo moeilijk zou het toch niet moeten zijn. [...] Kamerbrief van 4 januari: RIVM heeft een centraal systeem waar inentingen in worden geregistreerd. Dat koste allemaal tijd en daarom konden we niet eerder beginnen met vaccineren. Dus hoezo nu de puinhooi in het tellen van hoeveel vaccins er zijn gezet? #rekenmethode [...] Moeten jullie ook terugdenken aan hoe smalend er voor de Kerst werd gesproken over andere landen die welliswaar eerder startten -puur symbolisch- maar dat wij zorgvuldig te werk gaan? #rekenmodel. "Om moedeloos van te worden," schrijft **PvdA-Kamerlid Atje Kuiken** op Twitter. Zij wil dat er meer tempo gemaakt wordt met vaccineren. Tegenover EenVandaag zegt Kuiken dat er veel onlogica zit in de uitrol van het vaccineren. De minister zou 'echt wat te doen hebben' om vertrouwen te herstellen. "...het feit dat er nu weer gegoocheld wordt met cijfers, meteen ontkend ook door de ziekenhuizen, ja dat voedt wel het wantrouwen in plaats van dat het vertrouwen geeft. En ook al zouden de cijfers kloppen: nog steeds bungelen we onderaan de lijstjes. Lopen we nog steeds achter als het gaat over prikken. Dus ik wil geen gegoochel met cijfers, ik wil nu dat er alles op alles wordt gezet dat we zo snel mogelijk gaan prikken." **SP-Kamerlid Maarten Hijink** vindt dat De Jonge vooral bezig is met goed nieuws brengen, in plaats van problemen aanpakken. Bovendien steekt het hem dat de ziekenhuizen het nieuws tegenspreken. "Je zou toch verwachten dat de minister dit in samenwerking met betrokken organisaties doet en niet op eigen houtje handelt." **PVV-leider Geert Wilders** rekt zichzelf alvast gekscherend rijk. "De PVV heeft bij nader inzien geen 20 maar 76 zetels," schrijft hij op Twitter. "Andere rekenmethode. Weggevoerd @MinPres Rutte en @hugodejonge!" **PVV-Kamerlid Fleur Agema** sprak van 'windowdressing'. "De Jonge moet nu geen cijfermatige trucjes uithalen, maar vaart maken en zorgen dat we niet langer het lachertje van Europa zijn", vindt **FVD-leider Thierry Baudet**, die cijfers wil, geen schattingen. "Het is duidelijk dat De Jonge met kunst- en vliegwerk de aantallen manipuleert," laat een **woordvoerder van Forum voor Democratie** weten. "Onbegrijpelijk dat we afhankelijk moeten zijn van "schattingen" en "modellen" in plaats van harde cijfers. De ziekenhuizen zijn inmiddels terecht boos over het feit dat De Jonge zijn verantwoordelijkheid blijft afschuiven. De Jonge moet nu geen cijfermatige trucjes uithalen, maar vaart maken en zorgen dat we niet langer het lachertje van Europa zijn."
 - Volgens de Volkskrant kwam de nieuwe berekening zondagmiddag als een 'grote verrassing' voor de **betrokken partijen in de zorg**. "Zowel Actiz, de branchevereniging voor ouderenzorginstellingen, als het LNAZ wist van niks. De media waren wel van tevoren ingelicht."
 - Ook via de social kanalen van VWS komt kritiek op het dashboard. Via de social kanalen van minister De Jonge komen heel erg veel negatieve reacties binnen over de nieuwe berekening van het aantal gezette vaccinaties, en later ook op de correcties van de dubbelingen. Er worden enorm veel grappen gemaakt over 'creatief boekhouden'.
- Hoe wordt naar de overheid gekeken?*
- In NRC laten verschillende experts zich kritisch uit over de crisiscommunicatie. Zij vinden dat de overheid nu aan het 'micromanagen' is; er zijn voorschriften voor talloze situaties. De experts stellen: "Houd het kort. En gebruik beeld." **Hoogleraar gezondheidscommunicatie Julia van Weert (UvA)** vindt de communicatie te summier: "Het zijn goeie campagnes, maar eigenlijk zijn het er best weinig. Je wil dat burgers er niet omheen kunnen." Daarvoor wordt nu niet alles uit de kast getrokken. **Will Tiemeijer, auteur van een notitie van de Wetenschappelijke Raad voor het regeringsbeleid (WRR)** vindt dat er vooral op het gebied van motivatie een verbeterslag nodig is. Daarnaast denkt Tiemeijer dat beelden kunnen helpen om de boodschap beter te laten hangen. "Ik heb bij de persconferentie nog geen

plaatje gezien.” **Hoogleraar transnationale epidemiologie Cecile Janssen aan Emory University in Atlanta** pleit voor het gebruik van een drietrapsraket: 1) Begrijpen hoe het virus en de verspreiding ervan werkt; 2) Basisregels kennen en begrijpen; 3) Meer specifieke regels. Daarnaast vindt Janssen de communicatie ‘behoorlijk verbaal’.

- **AD-columnist Özkan Akyol** schrijft in zijn column ‘Brand’ dat wanneer het om communicatie gaat, ‘we niet bij de uitblinkers van de klas’ horen. “Zelfs met de beste wil van de wereld is het bijna onmogelijk om niet cynisch te worden van dit kabinet. Ze maken zelf een komedie van hun beleid. [...] de overheid blust niet alleen een brand, maar sticht er zelf steeds ook een aantal.

Commentaar versoepelingen

- Uit verschillende mediaberichten blijkt dat experts bezorgd zijn over de versoepelingen die voorliggen, want is het gevaar van de Britse variant al wel geweken? De kritiek spitst zich op de avondklok, waarvoor het immers nog te vroeg is om een effect te meten.
- Uit een rondgang van RTL Nieuws zou blijken dat een aantal virologen kritisch is. Een viroloog, die anoniem wil blijven, zegt dat de zorgen over de Britse variant niet zijn afgenomen, of minder zijn geworden. Een andere viroloog stelt dat de situatie medisch gezien nu niet anders is dan een week geleden. **RIVM-viroloog Chantal Reusken** legt uit dat de Britse variant harder oprukt dan eerder gedacht. “Voor mij lijkt het geen twijfel dat de Engelse variant ervoor gaat zorgen dat er een nieuwe besmettingsgolf komt.”
- **OMT-lid en kinderarts Karóly Illy** zegt: “Alles overziend is de conclusie van het OMT in dit geval geweest dat de scholen weer open kunnen, ondanks dat heropening volgens de modellen tot een heel kleine toename van het aantal besmettingen zal leiden. Ja, kinderen in de basisschoolleeftijd spelen een beperkte rol in de verspreiding van het virus, maar door de scholen dicht te houden zouden we hun veel schade berokkenen.” De discussie wordt volgens Illy extra bemoeilijkt doordat aantallen besmettingen, ic-opnames of het R-getal veel explicieter in cijfers vallen uit te drukken dan veel van de negatieve gevolgen van de lockdown, zoals de schoolsluiting.
- **Epidemioloog Alma Tostmann van het Radboudumc** zou de voorgenomen heropening van scholen het liefst nog een week of twee uitstellen. “Dan til je het over de krosuvakantie heen en kun je kijken hoe het er dan voor staat.”
- **LNaz-voorzitter Ernst Kuipers** heeft begrip voor de heropening van de scholen, maar benadrukt dat ‘je de gemuteerde versie alleen maar onder de duim houdt met een strakke set van maatregelen’. “We moeten ons niet in de luren laten leggen”, reageert Kuipers op de dalende besmettingsaantallen. Kuipers vindt het ‘voorbarig’ om de avondklok volgende week alweer te stoppen. Hij wil eerst cijfers zien over de effecten van de ‘omstreden maatregel’.
- **NVIC-voorzitter Diederik Gommers** uit bij talkshow Jinek kritiek op de afschaffing van de avondklok. “Afschaffen voor bekend wordt wat voor effect het heeft gehad kan niet.”
- **Veldepidemioloog en microbioloog Amrith Baidjoe van de London School of Hygiene and Tropical Medicine** vindt dat versoepelingen nog even moeten wachten. “De proportie van de Britse variant neemt toe, de Zuid-Afrikaanse en Braziliaanse varianten zijn een extra reden om voorzichtig te zijn.”
- ‘Kabinet kiest riskante strategie bij versoepeling maatregelen’ kopt **NRC** boven een eigen analyse. “Net zoals toen de avondklok werd ingevoerd, is onduidelijk wat de effecten zijn op het aantal coronabesmettingen en ziekenhuisopnames. [...] Zo deelt het kabinet ‘cadeautjes’ uit, zes weken voor de Tweede Kamerverkiezingen, op basis van het meest recente advies van het OMT, waarin het tegenovergestelde wordt geadviseerd.” Een deel van het kabinet neigt al langer naar versoepeling, om maatschappelijke draagvlak voor maatregelen te behouden. Die roep, zeggen betrokkenen, klinkt luider naarmate de verkiezingen dichterbij komen.
- **AD-columnist Özkan Akyol** schrijft in zijn column ‘Brand’ over de gelekte versoepelingen: “Het enige consistente van het kabinetsbeleid is het onnavolgbare karakter ervan. Want terwijl het bericht over de versoepelingen doorsijpelde, verklaarde onze coronaminister in een brief aan de Tweede Kamer dat inmiddels de helft van de mensen bij wie Covid-19 is gediagnosticeerd zeer waarschijnlijk de Britse mutant heeft. Dat is merkwaardig: de strengere maatregelen, waarvan we nu dus weer afstappen, waren juist in het leven geroepen omdat virologen vreesden dat het nieuwe virus besmettelijker en dodelijker kon zijn dan de vorige variant.”
- **Telegraaf-columnist Wouter de Winther** schrijft in zijn column ‘Zwabberbeleid laat campagne koud’ dat ‘terwijl de samenleving piept en kraakt onder een coronabeleid dat geen perspectief biedt’, we beland zijn in ‘de verkiezingscampagne van 2021!’. “Zelfs in kabinetskringen wordt erkend dat de coronabesluitvorming die deze week plaatsheeft rammelt. Neem de avondklok. De effecten ervan zijn momenteel nog niet of nauwelijks meetbaar. [...] De vraag dringt zich op hoe nodig deze grove inperking van burgerlijke vrijheid dan wel niet was.” Daarnaast noemt De Winther het besluit om de detailhandel te openen voor afhaal ‘een wonderlijke’. “... het roept wel de vraag op welk nieuw inzicht eraan ten grondslag kan liggen, als dit ‘click and collect’-systeem vorige maand niet en nu ineens wel acceptabel wordt verklaard door het RIVM.”
- **EenVandaag-politiekverslaggever Remko Theulings** twittert: “de #avondklok wordt geschrapt, nog voordat het effect daarvan serieus kan worden vastgesteld. Wekt de indruk van lichtzinnige inzet van zware middelen. Lijkt me niet goed voor het vertrouwen.”
- Via de social kanalen van minister De Jonge laat men weten bang te zijn dat we met het openen van scholen alleen maar langer in een lockdown blijven. Waarom niet wachten tot na de voorjaarsvakantie? Ook blijven kwetsbare doelgroepen benoemen dat ze hopen dat leraren geen voorrang krijgen bij het vaccineren, zij willen niet nog langer moeten wachten.

OMT-advies gelekt

- Dat een advies van OMT aan het kabinet is gelekt naar de media, ondermijnt de werkwijze van deze organisatie. "Dit is niet goed voor het gezag van het OMT. Het is belangrijk dat het advies via de officiële weg beschikbaar komt", zegt **OMT-lid Cees Hertogh** in Trouw. Het lekken van adviezen tast volgens Hertogh het draagvlak voor de maatregelen aan. "Dat informatie een dag later op straat ligt, ondermijnt het vertrouwen", zegt ook **OMT-lid Marc Bonten**. Maar ook bij het tempo waarin de politiek met de adviezen aan de haal gaat, zet hij vraagtekens. "Er stonden ook dit keer kakelverse bevindingen in de adviesbrief die nog met de betreffende onderzoekers besproken zouden worden", aldus Bonten. "Maar blijkbaar zijn de belangen zo groot dat de informatie al wordt doorgespeeld. Ik vind dat heel gevoelig."
- Bij talkshow M zegt **onderzoeksjournalist Willem Feenstra** zegt: "Dit najaar kwam het tot een soort kookpunt toen was de OMT-vergadering nog na het Catshuisberaad. Nu is het ervoor. Dat heeft veel pijn weggenomen en daardoor voelen zij zich vrijer om te adviseren." **Volkskrant-journalist Kustaw Bessems** vindt dat er in het OMT-advies een heel somber beeld geschetst wordt over de situatie en wat eraan zit te komen met de mutaties. Er valt te lezen dat een aantal OMT-leden het ook 'echt niet' verantwoord vindt om de scholen weer te openen. "Maar staat er dan; een meerderheid van de OMT-leden, om maatschappelijke redenen, stemt in het met het advies." Dat vindt Bessems 'best apart', want het is het advies van het OMT. **NRC-politiekverslaggever Lamyae Aharouay** viel over dezelfde woorden als Bessems. De letterlijke woorden waren volgens haar dat het OMT instemt met 'een advies', alsof het niet hun eigen advies betreft. Terwijl er juist veel mitsen en maren te lezen vallen. Het enige wat volgens Aharouay op een argument lijkt is een maatschappelijke afweging en geen wetenschappelijke afweging. Aharouay vond de stelligheid van minister Hoekstra op vrijdag 'opmerkelijk', terwijl vlak daarvoor minister Slob aangaf de heropening 'heel belangrijk' te vinden, maar ook het OMT-advies te willen afwachten.